

การค้นคว้าและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในวงการศึกษาค้นคว้าได้เห็นความสำคัญของการอ่านแล้วว่า มีความสำคัญต่อชีวิตของเด็กเพียงไร จึงได้มีผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับความสนใจและความนิยมนอ่านหนังสือของเด็กในวัยต่าง ๆ กันมาก เพื่อจะได้ทราบว่าเด็กในแต่ละวัย แต่ละเพศ ชอบอ่านหนังสือประเภทใดและแนวเรื่องอย่างใด ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของเด็กจะได้จัดหาหนังสืออ่านที่เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจของเด็กในแต่ละวัย แต่ละเพศได้ถูกต้อง และยังเป็นแนวทางให้แก่มวลผลิตหนังสือสำหรับเด็กจะได้จัดทำและผลิตหนังสือให้ตรงกับความต้องการของเด็กอีกด้วย

การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กนี้ มีผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้ากันมากทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย การศึกษาค้นควาผลการวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องมีมากพอที่จะเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยจะจำแนกการศึกษาค้นคว้าเรื่องการอ่านนี้ออกเป็น 2 หัวข้อ ดังนี้

1. เอกสารและการวิจัยในต่างประเทศ
2. เอกสารและการวิจัยในประเทศไทย

เอกสารและการวิจัยในต่างประเทศ

การศึกษา ค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับความนิยมนอ่านหนังสือของเด็กในต่างประเทศทำกันมาก โดยเฉพาะประเทศยุโรปและอเมริกา ความนิยมนอ่านหนังสือของเด็กแต่ละคนนั้น จะแตกต่างกันหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น เพศ อายุ ระดับสติปัญญา ตลอดจนสิ่งแวดล้อมตัวเด็ก ด้วยเหตุนี้จึงได้มีผู้สนใจทำการศึกษาค้นคว้ากันมาก ซึ่งการศึกษาค้นคว้าและวิจัย ได้แบ่งไปคามลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความนิยมนอ่านหนังสือ

รัสเซล⁶ กล่าวว่า เด็กจะสนใจอ่านหนังสือประเภทใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่าง เช่น เพศ อายุ ความสามารถทางสมองและสิ่งแวดล้อม เทอร์แมน โลมาซอร์นโคค และโวลนาร์⁷ ก็มีความเห็นเช่นเดียวกับรัสเซล คือ เพศและอายุเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ความนิยมนอ่านหนังสือของเด็กต่างกันไป นอกจากนี้ สติปัญญาก็เป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อความสนใจในการอ่านของเด็ก

ส่วน วิคตี⁸ พบว่า ความแตกต่างทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีอิทธิพลต่อความนิยมนอ่านหนังสือของเด็ก กล่าวคือ เด็กชายและเด็กหญิงที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ปานกลางหรือต่ำ มักจะเลือกอ่านหนังสือเพื่อการพักผ่อนเป็นอันดับแรก

นอร์แวล⁹ ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่มีผลต่อการเลือกอ่านของนักเรียนเกรด 7-12 พบว่า องค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการเลือกอ่านของนักเรียน คือ เพศ ซึ่งจะทำให้ความสนใจในการอ่านของนักเรียนแตกต่างกัน เมื่อนักเรียนอายุย่างเข้าวัยเด็กตอนปลายจนถึงวัยรุ่นตอนปลาย องค์ประกอบที่ 2 คือ อายุและระดับชั้น องค์ประกอบที่ 3 คือ สติปัญญา แต่ก็ไม่มีใครระบุแน่นอนว่าสติปัญญาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ

⁶David H. Russell, Children Learn to Read (2d ed., London: Ginn and Company, 1961), p.313.

⁷James R. Squire, "What does Research in Reading Reveal about Attitudes Toward Reading ?" English Journal, Vol.58 (1969), pp.523-525.

⁸Squire, Ibid., p.525.

⁹Hanna, Books, Young People and Reading Guidance (New York: Harper and Row, 1960), pp.43-45.

ความนิยมอ่านหนังสือแตกต่างกันไปตามระดับอายุ

National Council of Teachers of English¹⁰ ได้กล่าวถึงความนิยมอ่านหนังสือของเด็กในระดั้บอายุ 12-18 ปี

ก. ระดับอายุ 12-15 ปี

1. ชอบเรื่องตลก เรื่องจริง เรื่องกีฬา และจะมีวิฤภาวะในเรื่องความสนใจเกี่ยวกับสโมสร การทำงานเป็นหมู่คณะ สนใจเรื่องที่เขียนเกี่ยวกับสัตว์ การผจญภัย ลึกลับ การสะสมและการทดลอง สำหรับเด็กผู้หญิงสนใจเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ

2. ความสนใจนั้นขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่กระทำอยู่ ส่วนในด้านมนุษยสัมพันธ์ เด็กจะสนใจภาษาของแต่ละบุคคล และกลุ่มชน

3. ปรารถนาที่จะแสดงความคิด จินตนาการและต้องการ เข้าใจถึงความสามารถของแต่ละบุคคลในด้านภาษา ซึ่งจะช่วยให้เขารู้จักภาษาคียิ่งขึ้น

4. ต้องการที่จะรู้เรื่องราวและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของมนุษย์ ปัญหาสังคม

5. ต้องการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรัฐบาล สนใจทำงานอดิเรกที่ต้องการใช้ความรู้ทางเทคนิคและทักษะ รู้จักแก้ปัญหา เริ่มปลูกฝังนิสัยในการอ่านหนังสือต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง

ข. ระดับอายุ 15-18 ปี

1. มีการพัฒนาทางภาษาในด้านต่าง ๆ ทั้งการพูด การอ่านและการเขียน ความสนใจในการอ่านที่แตกต่างกันนั้นมีไ้ค้ขึ้นอยู่กับเพศ แต่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคล เด็กในวัยนี้มีความบกพร่องในการแสดงความคิดด้วยคำพูด ส่วนทักษะในการเขียนตามความคิดก็ขึ้น

¹⁰National Council of Teachers of English, The English Language Arts in the Secondary School, pp.16-20.

2. มีประสบการณ์ในด้านภาษามากขึ้น เด็กผู้ชายสนใจเรื่องมันเท็งคดีเรื่อง
ที่เกี่ยวกับความเข้มแข็ง ความกล้าหาญของวีรบุรุษ ส่วนเด็กผู้หญิงสนใจในเรื่องรัก ๆ ใคร่ ๆ
3. มีความสามารถในการคิด สนิใจรายการวิทยุ โทรทัศน์ ที่มีผู้นิยมกัน
4. มีความระมัดระวังในการใช้คำสะแลง คำสบถสาบาน สนใจการแสดง
ตามความพอใจของแต่ละคน
5. ต้องการจะรู้เรื่องราวในสิ่งที่มี ความสนใจเป็นพิเศษ มีความสามารถในการ
การควบคุมทักษะทางภาษาได้ สนใจที่จะแสดงความคิดเห็นวิจารณ์และมีความสามารถในการ
เลือกหนังสือ นิตยสาร คนตรี รายการวิทยุ การแสดง ซึ่งสนองความต้องการของตน
6. เริ่มเข้าใจสิ่งที่ไกลตัว รู้จักตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนและพยายามที่จะ
ฝึกฝนทักษะทางภาษา แม้ว่าเจน่าเบื่อก็กตาม ทั้งนี้ เพราะเห็นคุณค่าที่ตนจะได้รับ มีความสน-
ใจที่จะรู้ถึงความสนใจระหว่างมนุษย์ ชื่นชมในความงามของธรรมชาติ วรรณคดี และมนุษย์
ชาติ

คาร์ลเซน¹¹ ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาของหนังสือที่เด็กวัย 10-18 ปี อ่าน
พบว่า ความต้องการอ่านเปลี่ยนแปลงไปตามวัย ดังนี้

- ก. วัยรุ่นตอนต้น อายุ 11-14 ปี ชอบหนังสือที่มีแนวเรื่อง
 1. เรื่องสัตว์ เด็กชายชอบเรื่องเกี่ยวกับสัตว์ป่าและสัตว์โบราณ ส่วนเด็ก
หญิง จะชอบเรื่องสัตว์ที่ตองอาศัยมนุษย์
 2. เด็กชายชอบอ่าน เรื่องการผจญภัย
 3. เรื่องลึกลับที่มีตัวละครอายุใกล้เคียงกับเด็ก
 4. นิทานเหนือความเป็นจริง เช่น เรื่องผี ผีดิบ
 5. เรื่องเกี่ยวกับกีฬาต่าง ๆ

¹¹ Robert G. Carlsen, Books and the Teenage Readers (New York: Harper and Row 1967), p.22.

6. เรื่องความเป็นอยู่ของวัยรุ่นในประเทศต่าง ๆ
7. เรื่องเกี่ยวกับชีวิตในบ้านและครอบครัว
8. เรื่องตลกขบขัน
9. เรื่องเกร็ดประวัติศาสตร์

ข. วัยรุ่นตอนกลาง อายุ 15-16 ปี ความสนใจในการอ่านของเด็กจะคล้อยตามกัน เด็กชอบอ่านหนังสือที่มีแนวเรื่องดังนี้

1. หนังสือสารคดีที่บรรยายถึงการผจญภัย
2. เรื่องสงคราม เด็กชายสนใจอ่านมาก
3. นวนิยายประวัติศาสตร์ เด็กหญิงสนใจอ่านมากกว่าเด็กชาย
4. เรื่องรักเพื่อน เด็กหญิงสนใจนิยายเพื่อนมากที่สุด
5. เรื่องของวัยรุ่น ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงสนใจเรื่องเกี่ยวกับลักษณะ

นิสัยของวัยรุ่น

ค. วัยรุ่นตอนปลาย อายุ 16-18 ปี เด็กวัยนี้เริ่มสนใจหนังสือที่ผู้ใหญ่อ่านเรื่องที่สนใจได้แก่

1. หนังสือที่เกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อค่านิยม
2. หนังสือที่ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับค่านิยมของสังคม
3. หนังสือที่เกี่ยวกับประสบการณ์ที่แปลกประหลาดเหนือธรรมชาติ
4. หนังสือเกี่ยวกับการเริ่มเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่

นอกจากนี้ โลเนส¹² ยังได้ทำการศึกษาความนิยมอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ของเด็กในระดับชั้นต่าง ๆ คือ นักเรียนในเกรด 5, 7, 9 และ 11 จำนวน 1,418 คน

¹²Paul L. Lyness, "Patterns in the Mass Communication Tastes of the Young Audience," Journal of Educational Psychology (December, 1951), pp.449-467.

พบว่าเด็กสนใจอ่านเรื่องผจญภัยเพิ่มขึ้นจนถึงเกรด 11 และสนใจนิทานตะวันตกลดลงตามลำดับหลังจากถึงขีดสูงสุดในระดับเกรด 5 เด็กสนใจเรื่องกีฬาและมากที่สุดไ้ในเกรด 11 เรื่องวิทยาศาสตร์ได้รับความสนใจขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงระดับเกรด 9 แต่เป็นรองเรื่องผจญภัย เรื่องลึกลับและกีฬาในทุกระดับชั้นเรียน เรื่องประวัติศาสตร์ นวนิยายทางประวัติศาสตร์ ได้รับความนิยมเป็นอันดับ 7 ในเกรด 5 ความนิยมลดลงเล็กน้อย ในเกรด 7 และ เกรด 9 แล้วจึงกลับคืนมาเป็นอันดับ 7 ตามเดิมในเกรด 11 เรื่องศิลปะและดนตรี ลดลงในเกรด 5 ส่วนเรื่องเกี่ยวกับความรักเพิ่มมากที่สุดไ้ในระยะ 6 ปี นี้ แต่ยังเป็นรองเรื่องตลกและเรื่อง ที่จบลงอย่างมีความสุขในทุกชั้นเรียน

ส่วน ทินเกอร์¹³ ได้สรุปผลการวิจัยของแมคคินทอสส์ ที่ทำการ ศึกษาเกี่ยวกับความนิยมอ่านหนังสือของเด็กในเกรด 1-8 จากนักเรียนจำนวน 628 คน ดังนี้

1. เด็กสนใจหนังสือที่ให้อรรถประโยชน์ที่แท้จริงที่เป็นจริง
2. เด็กชอบอ่านนิทานเกี่ยวกับสัตว์ที่เป็นสัตว์จริง ๆ มากกว่าสัตว์ที่พูดได้
3. เด็กเกรด 2 เริ่มสนใจหนังสือเกี่ยวกับเรื่องของประเทศดินแดนที่ห่างไกลออกไป และการดำเนินชีวิตของนักเรียนในดินแดนเหล่านั้น
4. เด็กทั่วไปเริ่มสนใจเรื่องวิชาชีพ ตั้งแต่เกรด 8 ขึ้นไป
5. หนังสือเรื่องลึกลับต่าง ๆ เด็กจะสนใจตั้งแต่เกรด 5 ขึ้นไป
6. ตั้งแต่เกรดต้น ๆ จนถึงเกรดสูง เด็กจะเพิ่มความสนใจในเรื่องวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะเรื่อง เครื่องจักร รถบรรทุก เครื่องบิน ยานอวกาศ เครื่องบินไอพ่น และการท่องเที่ยวในอวกาศ นอกจากนั้นเด็กจะสนใจเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ

¹³Miles A. Tinker and Constance M. McCullough, Teaching Elementary Reading (3d ed.; New York: Appleton - Century Crofts, 1968), pp.302-304.

7. เด็กตั้งแต่เกรด 5 เป็นต้นไป จะสนใจหนังสือชีวประวัติ โดยเฉพาะชีวประวัติของชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียง เรื่องของนักบุกเบิกและนักสำรวจ

ความนิยมอ่านหนังสือแตกต่างกันตามเพศ

ได้มีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าและวิจัยเกี่ยวกับความนิยมอ่านหนังสือของนักเรียนว่า ในแต่ละเพศมีความนิยมอ่านคล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

Jungelblut และ Coleman¹⁴ ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับความนิยมอ่านของเด็กว่า เด็กที่มีเพศต่างกัน จะชอบแนวเรื่องและเนื้อหาในหนังสือต่างกัน ฮิลเดเรท¹⁵ ได้นำผลการศึกษาของ ฮอร์นโคค มาเสนอไว้ในหนังสือ Teaching Reading ซึ่ง ฮอร์นโคค ได้ศึกษาความนิยมอ่านหนังสือของเด็กอายุ 10-15 ปี โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 3,000 คน ปรากฏว่าความสนใจของเด็กทุก ๆ วัย ในระดับนี้ไม่แตกต่างกันมากนัก แต่ความนิยมอ่านหนังสือของเด็กทั้งสองเพศจะแตกต่างกัน เด็กชายทุกวัยจะนิยมอ่านหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์มากกว่า เด็กหญิง และชอบเรื่องเกี่ยวกับการประดิษฐ์ การกีฬา การผจญภัย ส่วนเด็กหญิงต้องการอ่านนิยายที่เกี่ยวกับชีวิตภายในบ้าน นิยายรัก เรื่องที่เกี่ยวกับเพศหญิง การผจญภัยภายในโรงเรียน เทพนิยาย และเรื่องสัตว์ เด็กหญิงนิยมอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กชาย เช่น หนังสือเกี่ยวกับม้า โคบาล นิยายผจญภัย แต่เด็กชายจะไม่สนใจหนังสือของเด็กหญิง เช่น จะไม่ชอบนิยายรัก ชีวิตภายในบ้านหรือในโรงเรียน

¹⁴ Ann Jungelblut and John H. Coleman, "Reading Content That Interests Seventh, Eighth and Ninth Grade Students," Journal of Educational Research, vol.9 (May - June, 1965), pp.393-401.

¹⁵ Gertude Hildreth, Teaching Reading (New York: Henry Holt, 1958), p.506.

แฮนนา¹⁶ ได้เสนอผลงานวิจัยของนอร์เวดส์ ซึ่งได้ศึกษาเรื่องความสนใจในการอ่านของนักเรียนระดับเกรด 7-12 พบว่า เพศเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอ่านของเด็ก เด็กชายไม่ค่อยชอบอ่านหนังสือที่เด็กหญิงชอบ เด็กชายชอบหนังสือที่มีตัวละครมีลักษณะเป็นเพศชาย มีการกระทำที่เข้มแข็งและไม่มีลักษณะของความอ่อนไหว ส่วนเด็กหญิงชอบหนังสือที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับความรักใคร่ แต่ก็ชอบอ่านหนังสือที่เขียนขึ้นสำหรับเด็กชาย แต่เด็กชายน้อยคนที่จะเลือกอ่านหนังสือประเภทเดียวกับที่เด็กหญิงชอบอ่าน

มาร์กาเร็ต มีด¹⁷ ได้ศึกษาความนิยมอ่านหนังสือของเด็กหญิงและเด็กชาย พบว่าเด็กหญิงและเด็กชาย มีความนิยมอ่านหนังสือต่างกัน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 275 คน และแบ่งหนังสือออกเป็น 8 ประเภท ทั้งชื่อเรื่องให้สอดคล้องกับประเภทของหนังสือ ประเภทละ 4 เรื่อง เพื่อสำรวจดูว่าเด็กชอบอ่านเรื่องประเภทใด ผลปรากฏว่า

อันดับความนิยม	เด็กชาย	เด็กหญิง
1	ผจญภัย	เรื่องเกี่ยวกับสมบัติ
2	ประวัติศาสตร์	ตลก
3	เรื่องเกี่ยวกับสมบัติ	ความสุข
4	ความสุข	ครอบครัว
5	ตลก	ผจญภัย
6	โลกปัจจุบัน	ประวัติศาสตร์
7	ความวิตกกังวล	ความวิตกกังวล
8	ครอบครัว	โลกปัจจุบัน

002461

¹⁶Hanna, "Books, Young People and Reading Guidance, op.cit., pp.43-45.

¹⁷Magaret Meed, "Reading Interests of First Grades," Elementary English xxxx (November, 1963), pp.707-711.

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า เด็กชายชอบเรื่องผจญภัย และประวัติศาสตร์มากกว่า เด็กหญิง ส่วนเด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับสมบัติและเรื่องตลกมากกว่าเด็กชาย เรื่องที่เด็กชายชอบเป็นอันดับสุดท้ายคือ เรื่องเกี่ยวกับครอบครัว ส่วนเรื่องที่เด็กหญิงชอบเป็นอันดับสุดท้ายคือ เรื่องเกี่ยวกับโลกปัจจุบัน

นอกจากนี้ จอร์จ คัมบิว นอร์เวลล์¹⁸ ก็ได้ศึกษาไว้เช่นกัน โดยสำรวจความนิยมอ่านหนังสือของเด็กเกรด 5-12 จำนวน 50,000 คน และสรุปผลได้ดังนี้

1. เด็กชายสนใจเรื่อง ผจญภัย สงคราม กีฬากลางแจ้ง ชีวิตนักเรียน เรื่องลึกลับ สืบสวน เรื่องตลก เรื่องสัตว์ต่าง ๆ เรื่องเกี่ยวกับความรักชาติ เด็กชายชอบตัวละครที่เป็นชายมากกว่าตัวละครที่เป็นหญิง

2. เด็กชายไม่สนใจเรื่องรักและเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ชีวิตในบ้านและในครอบครัว คำสั่งสอน ศาสนา ปรัชญา การพรรณนาอย่างละเอียดและเรื่องธรรมชาติ

3. เรื่องที่เด็กหญิงชอบมากคือ การผจญภัยที่ไม่รุนแรงนัก เกมต่าง ๆ ชีวิตนักเรียน เรื่องสืบสวน เรื่องลึกลับต่าง ๆ เรื่องตลก เรื่องสัตว์ เรื่องความรักชาติ ความรักและอารมณ์อื่น ๆ ชีวิตในบ้านในครอบครัว เด็กหญิงชอบตัวละครทั้งที่เป็นหญิงและชาย

4. เด็กหญิงที่ไม่ชอบเรื่องการผจญภัยรุนแรง รวมทั้งการสงครามและเรื่องที่ไม่ชอบเหมือนนักเด็กชาย ได้แก่ การพรรณนาอย่างละเอียด คำสั่งสอนและธรรมชาติ

5. สิ่งที่น่าสังเกต คือเรื่องที่เด็กหญิงและเด็กชายไม่ชอบนั้น เด็กหญิงทนอ่านได้มากกว่าเด็กชาย

นอร์เวลล์ ได้ให้ข้อคิดเพิ่มเติมว่า เด็กชายชอบอ่านนวนิยาย บทละคร เรื่องสั้น และชีวประวัติของผู้ชาย เด็กหญิงก็ชอบเรื่องแบบเดียวกันแต่เพิ่มชีวประวัติของผู้หญิงด้วย เด็กหญิงชอบเรื่องเรียงความและคำประพันธ์มากกว่าเด็กชาย

¹⁸George W. Norvell, The Reading Interests of Young People

✓ ไรท์เฮด¹⁹ ศึกษาเรื่องที่เด็กชายและเด็กหญิงอายุ 12-14 ปี นิยมอ่าน ผลการวิจัย ปรากฏดังนี้

1. เรื่องที่เด็กชายและเด็กหญิงชอบอ่านเท่ากันคือ เรื่องลึกลับ การผจญภัย ชีวิตชาวอเมริกันทั้งสมัยบุกเบิกและสมัยปัจจุบัน ชีวิตประวัติ เรื่องเพื่อน ประวัติศาสตร์ เรื่องตลกขบขัน เทพนิยาย เรื่องเกี่ยวกับวีรบุรุษ เรื่องเกี่ยวกับคนในประเทศต่าง ๆ และ เหตุการณ์ของโลก
 2. เด็กชายชอบเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ นวนิยาย วิทยาศาสตร์และการกีฬา มากกว่าเด็กหญิง
 3. เด็กหญิงชอบเรื่องเกี่ยวกับอาชีพ และเรื่องรักใคร่มากกว่าเด็กชาย
- ผลการวิจัยดังกล่าวมาแล้วนี้ แสดงให้เห็นว่า เพศ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีอิทธิพลทำให้ความนิยมอ่านหนังสือแตกต่างกัน น้อยครั้งนักที่เด็กชายจะชอบอ่านหนังสืออย่างเดียวกับเด็กหญิง แต่เด็กหญิงบางคนก็ชอบอ่านหนังสือที่เขียนสำหรับเด็กชาย และสามารถอ่านเรื่องที่ไม่ชอบได้มากกว่าเด็กชาย

ความนิยมอ่านหนังสือแตกต่างกันตามระดับสติปัญญา

นอกจากความนิยมอ่านหนังสือของนักเรียนจะแตกต่างกันตามระดับอายุและเพศ แล้ว สติปัญญาก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เป็นเหตุทำให้นักเรียนเลือกอ่านหนังสือแตกต่างกัน ไรเทน²⁰ ได้เสนอผลการวิจัยของเขาไว้ในบทความเรื่อง "The Effects of Environment on Reading Ability of Eight Year-Old Children" ว่าความสามารถในการอ่าน

¹⁹ Robert Whitehead, Children's Literature Strategies of Teaching (New Jersey: Prentice - Hall, Englewood - Cliffs, 1968), p. 13.

²⁰ Sybil M. Riden, "The Effects of Environment on Reading Ability of Eight Year-Old Children," The Journal of Education Research, Vol. 52 (February, 1959), p. 205.

จะมีค่าสัมพันธภาพอย่างมีนัยสำคัญกับระดับสติปัญญาของมนุษย์และเขายังมีความเห็นว่า วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมทางบ้านมีอิทธิพลทางการอ่านมาก โรงเรียนมีส่วนช่วยอย่างมากในการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ไม่ดีทางบ้าน

ลาซาร์²¹ ได้สำรวจความนิยมอ่านของนักเรียนในเกรด 2-8 โดยแบ่งตามระดับสติปัญญา คือ ฉลาด ปานกลาง และโง่ ปรากฏผลดังนี้

เด็กชาย

ฉลาด		ปานกลาง		โง่	
ผจญภัย	33.0	ลึกลับ	23.4	ลึกลับ	30.8
ลึกลับ	19.7	ผจญภัย	22.1	สืบสวน	29.2
สืบสวน	14.2	สืบสวน	18.1	ผจญภัย	9.8
วิทยาศาสตร์	7.0	ประวัติศาสตร์	13.6	ประวัติศาสตร์	7.9
ประวัติศาสตร์	7.0	การประดิษฐ์	8.2	ธรรมชาติสัตว์	7.9

เด็กหญิง

ฉลาด		ปานกลาง		โง่	
ลึกลับ	27.1	ลึกลับ	23.3	เทพนิยาย	34.0
ผจญภัย	21.1	เทพนิยาย	21.1	ลึกลับ	21.8
เทพนิยาย	14.4	ผจญภัย	14.1	สืบสวน	8.6
นวนิยาย	9.6	บ้านและโรงเรียน	7.0	ผจญภัย	7.6
บ้านและโรงเรียน	9.3	ประวัติศาสตร์	6.2	บ้านและโรงเรียน	6.6

ผลการวิจัยของ ลาซาร์ แสดงให้เห็นว่าระดับสติปัญญามีผลต่อความสนใจในการเลือกอ่านหนังสือของเด็ก นอกจากนี้ เชน²² ได้นำผลการวิจัยของจอร์แดน มาสนับสนุนการวิจัยของลาซาร์ คือ จอร์แดนได้ศึกษาพบว่า เด็กชายหัวทึบ มีความสนใจเรื่องเทพนิยายชีวิตในโรงเรียน กวีนิพนธ์ และเรื่องลึกลับ แต่เด็กฉลาดจะสนใจเรื่องการผจญภัยและวิทยาศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²¹ May Lazar, The Reading Interests of Brights, Average, and Dull Children, 1937 (Citing by Hunicutt and William J. Iverson), Research in the three R's (New York : Harper & Brothers, 1958), p.122.

²² Harold Gray Shane, Research Helps in Teaching the Language Arts (Association for Supervision and Curriculum Development, Washington, 1955), p.18.

คลาร์ก²³ ได้ศึกษาความนิยมอ่านของเด็กใน Junior High School ที่เมือง Hazleton ในรัฐเพนซิลวาเนีย เด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กเก่ง ที่เป็น Reading Group 1 จำนวน 20 คน ผลการศึกษาปรากฏว่าเด็กพวกนี้มีความสามารถในการอ่านมาก เรื่องที่สนใจอ่านเป็นเรื่องที่เหนือกว่าระดับที่ควรจะเป็น เช่น สนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับประวัติ และอุดมการณ์ทางศิลปะของอเมริกา ภาพยนตร์เศรษฐกิจ จิตวิทยา หลักการ และวิธีใช้ เป็นต้น

ผลการวิจัยของแอสตันฟิลด²⁴ ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของลาซาร์ เขาได้แยกนักเรียน 153 คน ในเกรด 4, 6, 8 ตามระดับเกณฑ์ภาคเขาวน 90-120 เป็น 3 กลุ่ม คือ เก่ง ปานกลาง และอ่อน ผลปรากฏว่าความนิยมอ่านของเด็กทั้ง 3 เกรด และ 3 กลุ่ม เหมือนกัน สิ่งที่นักเรียนชอบอ่านสามอันดับแรกคือ ชีวิตกลางแจ้ง การสำรวจ การเดินทาง กีฬาและเกมส์ และสิ่งที่ชอบอันดับต่อมาคือ นวนิยาย วิทยาศาสตร์ การผจญภัยในทะเล นวนิยายอิงประวัติศาสตร์ นิยายข่าวสั้น การผจญภัยในชีวิตประจำวันของเด็กและการเดินทาง ในอวกาศ

ผลการวิจัยคนคว้าที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ แสดงให้เห็นว่าความนิยมอ่านหนังสือของเด็กนั้น ขึ้นอยู่กับวัย เพศ และสติปัญญา นอกจากที่กล่าวมาแล้วนี้ การเลือกอ่านหนังสือของเด็กก็ ยังขึ้นอยู่กับระดับการศึกษาของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ฐานะทางเศรษฐกิจ ซึ่ง แอนเดอร์สัน²⁵ ได้ทำการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจในการเลือกอ่านกับอาชีพของบิดา

²³Kalhryn E. Clark, "America's School Libraries Provide for the Gifted," ALA Bulletin, Vol.52 (February 1958), pp.97-99.

²⁴Jo M. Stanchfield, "Reading Interest of Eight Grade Boys," The Reading Teacher, Vol.16 (January 1962), pp.41-44.

²⁵Hudson M. Anderson, "An Analysis of the Relationship of Selected Factor to the Nature of the Voluntary Reading of Adolescents," Dissertation Abstracts, Vol.24 (May, 1964), p.11.

มารคาของเด็ก โดยศึกษาเด็กเกรด 10 จำนวน 529 คน พบว่า เด็กที่มีคามารคามีอาชีพต่างกัน จะอ่านหนังสือประเภทต่างกัน

เอกสารและการวิจัยในประเทศไทย

ในประเทศไทยมีผู้สนใจศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องความนิยมอ่านหนังสือของเด็กไว้เช่นกัน

พ.ศ. 2503 สุมาลี พรหมไทย²⁶ ได้ทำการสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือประกอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร โดยสำรวจกำรยืมหนังสือของนักเรียนในโรงเรียน 3 แห่ง จำนวน 171 คน และออกแบบสอบถามนักเรียนอีก 3 แห่ง จำนวน 270 คน ปรากฏว่านักเรียนชั้นมัธยมปีที่หนึ่งชอบอ่าน นิทาน นิยาย สัตว์ และกีฬา เด็กชายและเด็กหญิงเริ่มมีรสนิยมในการอ่านต่างกัน เด็กชายเริ่มสนใจเรื่องโศกนาฏกรรม เด็กหญิงสนใจเรื่องลึกลับ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง เริ่มแสดงเอกภาพทางรสนิยมของคณในการเลือกหนังสือ เริ่มสนใจเรื่องชีวิตในครอบครัว

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม เริ่มค้นคว้าว่าชีวิตคืออะไร เด็กหญิงชอบเรื่องชีวิตประวัติกของสตรี เด็กชายชอบเรื่องชีวิตประวัติกของวีรบุรุษ และเรื่องการผจญภัย

ปี พ.ศ. 2504 ศึกษาพิเศษกรมวิสามัญศึกษา²⁷ ได้สำรวจการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย โดยส่งแบบสอบถามไปยังนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

²⁶สุมาลี พรหมไทย, "การสำรวจความสนใจในการอ่านหนังสือประกอบของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2503).

²⁷หน่วยศึกษาพิเศษ, กรมวิสามัญศึกษา, การประชุมสัมมนาบรรณารักษ์ ครั้งที่ 1 2504.

49 แห่ง จำนวน 9,560 คน พบว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสม่ำเสมอมี 2,785 คน อ่านบ้างไม่อ่านบ้าง 4,154 คน หนังสือที่อ่านมากที่สุดได้แก่ นิทาน การ์ตูน และนวนิยายตามลำดับ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายส่งแบบสอบถามไป 9,627 คน ในโรงเรียน 38 แห่ง พบว่า นักเรียนที่อ่านหนังสือสม่ำเสมอ 3,833 คน อ่านบ้างไม่อ่านบ้าง 5,198 คน หนังสือที่นักเรียนสนใจอ่านมากที่สุด นวนิยาย ความรู้ทั่วไป และหนังสือประเภทประวัติศาสตร์

ในปีเดียวกันนี้ วาสนา วีรผลิน²⁸ ก็ได้ทำการสำรวจและศึกษาเด็กวัยรุ่นทั้งชายและหญิงจำนวน 373 คน พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สนใจอ่านนวนิยายและวรรณคดีมากที่สุด รองลงมาได้แก่สารคดีและวิชาการ

พ.ศ. 2505 วัน สังข์สะอาด²⁹ ได้สำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนกรมวิสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนคร ชนบุรี จำนวน 500 คน ปรากฏว่า

1. นักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่างกัน มีความนิยมในการอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ แตกต่างกัน แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. นักเรียนอายุ 12 ปี ถึง 14 ปี และ 15 ปี ถึง 17 ปี ชอบอ่านหนังสือเบาสมอง นิยาย นิทาน และเรื่องตลกขบขัน มีจำนวนมากกว่าผู้ที่อ่านหนังสือประเภทความรู้ ประวัติศาสตร์และสารคดี

3. นักเรียนชายในโรงเรียนกรมวิสามัญศึกษาอ่านหนังสือประเภทความรู้ประวัติศาสตร์ สารคดี สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนในโรงเรียนกรมวิสามัญศึกษาชอบอ่านหนังสือเบาสมอง นิทาน นิยาย และเรื่องตลกมากกว่า

²⁸วาสนา วีรผลิน, "หนังสือประเภทที่เด็กวัยรุ่นสนใจอ่าน" (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2504).

²⁹วัน สังข์สะอาด, "การสำรวจการใช้เวลาว่างของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา และอาชีวศึกษา ในจังหวัดพระนครและชนบุรี" (ปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2505).

นักเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการอ่านหนังสือประเภทอื่น ๆ แตกต่างกันบ้าง แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

4. นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 อ่านหนังสือประเภทประวัติศาสตร์ สารคดีมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. นักเรียนหญิงชอบอ่านเรื่อง เขาสมองมากกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนร้อยละของนักเรียนหญิงที่ชอบอ่านเรื่องชีวิตมีมากกว่านักเรียนชายเล็กน้อย และอัตราส่วนร้อยละของนักเรียนชายชอบอ่านข่าวสารคดีและเรื่อง เกี่ยวกับอาชญากรรมมากกว่านักเรียนหญิงเล็กน้อย แต่ความแตกต่างทางเพศในเรื่องเหล่านี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

พ.ศ. 2506 ลมูล รัตตากร³⁰ ได้จำแนกความสนใจในการอ่านของเด็กในวัยต่าง ๆ เป็น 3 ระยะใหญ่ ๆ ดังนี้

1. เด็กก่อนเข้าโรงเรียน อายุ 4-5 ปี ยังไม่เข้าเรียนอนุบาล ชอบดูรูปในหนังสือ ถ้าใครอ่านให้ฟังก็ชอบฟัง และดูรูปไปก็ดู ชอบฟังนิทานสั้น ๆ ง่าย ๆ และกลอนสั้น ๆ

2. เด็กในชั้นประถมศึกษา อายุ 6-8 ปี ชอบอ่านหนังสือนิทานที่เกี่ยวกับสัตว์ป่า สัตว์ต่าง ๆ เช่น กระจง หมาจิ้งจอก ชอบอ่านหนังสือ ธรรมชาติศึกษา เทพนิยาย คำกลอนง่าย ๆ เรื่องจริงที่เล่าอย่างง่าย ๆ เรื่องจริงที่เด็กเคยพบเห็นในชีวิตประจำวัน

3. เด็กประถมศึกษาตอนปลาย แบ่งเป็นระยะ ๆ ได้ดังนี้

3.1 เด็กอายุ 9 ปี ยังชอบนิทานเกี่ยวกับเรื่องสัตว์ต่าง ๆ อยู่ แต่ชอบเรื่องจริงมากกว่าที่จะให้สัตว์พูดได้เหมือนมนุษย์ เด็กวัยนี้ชอบเรื่องผจญภัย เรื่องที่เกี่ยวกับชีวิตในบ้านและในโรงเรียน โดยเฉพาะเด็กหญิงชอบเป็นพิเศษ

3.2 เด็กอายุ 10 ปี สนใจไม่ต่างกับอายุ 9 ปี เท่าใดนัก แต่เด็กชายชอบ

³⁰ ลมูล รัตตากร, "การเขียนหนังสือสำหรับเด็ก," วารสารทองสมุก (7: มกราคม-กุมภาพันธ์, 2506), หน้า 45-57.

อ่านหนังสือเกี่ยวกับการค้นพบสิ่งใหม่ ๆ

3.3 เด็กอายุ 11 ปี ชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับการผจญภัยอยู่ โดยเฉพาะเด็กชาย แต่เด็กหญิงเริ่มอ่านนวนิยายบ้างแล้ว

3.4 เด็กอายุ 12 ปี เด็กชายชอบอ่านหนังสือผจญภัยหรือไม่ก็เป็นหนังสือที่มีวีรบุรุษ วีรสตรี และชอบอ่านหนังสือประเภทชีวประวัติและประวัติศาสตร์มาก เริ่มอ่านนวนิยายสำหรับผู้ใหญ่ ทั้งเด็กหญิงและเด็กชายชอบหนังสือเกี่ยวกับศาสนา

3.5 เด็กอายุ 13 ปี ยังคงชอบอ่านหนังสือผจญภัยอยู่ แต่ชอบให้หนักไปในเรื่องผจญภัยในป่ากว้าง ชอบอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์เครื่องเล่น เครื่องใช้เล็กน้อย ๆ เด็กหญิงชอบอ่านนวนิยายของผู้ใหญ่ประเภทสะท้อนอารมณ์ และชอบอ่านคำประพันธ์

3.6 เด็กอายุ 14 ปี เด็กหญิงและเด็กชาย ชอบอ่านนวนิยายและนิตยสาร เด็กชายเลือกอ่านเฉพาะนวนิยายและนิตยสารที่มีเรื่องในแขนงวิชาที่ตนชอบมากที่สุด

3.7 เด็กหญิงและเด็กชายอายุ 15 ปี เริ่มมีความแตกต่างกันมาก เด็กหญิงชอบอ่านหนังสือสะท้อนอารมณ์ ประวัติศาสตร์และคำประพันธ์ แต่เด็กชายยังชอบอ่านและเลือกอ่านเฉพาะบางเรื่องที่ตนชอบมากที่สุดเท่านั้น

3.8 เด็กวัยรุ่นชอบอ่านหนังสือประเภทที่เกี่ยวกับเด็ก runaway เกี่ยวกับคนต้องถูกละออกจากบ้าน หรือหนีออกจากบ้านมาเผชิญชีวิตแต่ลำพัง และภายหลังเกิดมีโชค ร่ำรวย เป็นต้น

นอกจากนี้ ลมุล รัตทากร ยังได้กล่าวถึงชนิดของหนังสือสำหรับเด็กไว้ดังนี้

ชีวประวัติ เด็กชายชอบหนังสือประเภทนี้มากกว่าเด็กหญิง แต่ถ้าเป็นชีวประวัติที่เขียนทำนองนิยาย ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงจะชอบ

นวนิยาย ชอบทั้งเด็กชายและเด็กหญิง แต่เด็กชายสนใจนวนิยายที่เกี่ยวกับการผจญภัยมากกว่านวนิยายที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์

ข่าวสั้น ทั้งเด็กชายและเด็กหญิงชอบมาก แต่เด็กฉลาดจะชอบมากกว่าเด็กปานกลางหรือฉลาดน้อย

เรื่องที่เป็นความรู้ เด็กชอบอ่านที่เป็นความรู้จริง ๆ เด็กฉลาดจะชอบมากกว่าเด็กปานกลางหรือฉลาดน้อย

คำประพันธ์ เด็กหญิงชอบอ่านเรื่องที่เขียนเป็นคำประพันธ์มากกว่าเด็กชาย และยิ่งอายุมากขึ้นก็ยิ่งสนใจเพิ่มขึ้นทุกที ๆ

ศาสนา เด็กสนใจน้อยมาก เด็กหญิงสนใจมากกว่าเด็กชาย

วิทยาศาสตร์ เด็กชายสนใจมากกว่าเด็กหญิง

ท่องเที่ยว หนังสือประเภทท่องเที่ยวไม่ได้รับความสนใจจากเด็กมากนัก

ต่อมาในปี พ.ศ. 2509 บรรจง นิวาตะบุตร³¹ ได้ทำการสำรวจความต้องการอ่านหนังสือของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดปลับพลาชัย จำนวน 100 คน อายุ 13-16 ปี ปรากฏผลว่า นักเรียนสนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ ดังนี้

วรรณคดี 23%

วิทยาศาสตร์ 20%

สารคดี 17%

นิยายสารและการ์ตูน 15%

หนังสืออ้างอิง 10%

หนังสือแปล 9%

หนังสือผู้ใหญ่ที่เด็กสนใจ 6%

ข้อที่น่าสนใจก็คือ นักเรียนโรงเรียนสตรีวัดปลับพลาชัย อายุ 13-16 ปี ส่วนใหญ่สนใจหนังสือวรรณคดีมากกว่าหนังสือประเภทอื่น

³¹บรรจง นิวาตะบุตร, "ผลการสำรวจความต้องการของนักเรียนโรงเรียนสตรีวัดปลับพลาชัย," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2509), หน้า 105-109.

ในปีเดียวกันนี้เอง วรณี สุนทรเวช³² ก็ได้ทำการสำรวจความสนใจและความต้องการอ่านของนักเรียนอายุ 11-16 ปี ในโรงเรียนชานเมือง 3 แห่ง คือ โรงเรียนพระโขนง โรงเรียนปทุมคงคา และโรงเรียนคาราคาม ปรากฏผลว่า

เด็กอายุ 11-13 ปี ชอบอ่าน

- อันดับ 1 หนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ นิทาน นิยาย
- อันดับ 2 หนังสือพิมพ์ และหนังสือเรียน
- อันดับ 3 วารสารคดี
- อันดับ 4 สารคดี
- อันดับ 5 นิตยสาร
- อันดับ 6 เรื่องแปล

เด็กอายุ 14-16 ปี ชอบอ่าน

- อันดับ 1 หนังสือพิมพ์
- อันดับ 2 นิทาน นิยาย
- อันดับ 3 นิตยสาร
- อันดับ 4 วารสารคดี
- อันดับ 5 วิทยาศาสตร์

กำธร สติรกุล³³ ได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับการจัดทำหนังสือสำหรับเด็ก ในการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี ณ ศูนย์วัสดุการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

³²วรณี สุนทรเวช, "ความสนใจและความต้องการในการอ่านของเด็กอายุ 11-16 ปี," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2509), หน้า 110-118.

³³กำธร สติรกุล, "ปัญหาทางการพิมพ์หนังสืออ่านสำหรับเด็กและวัยรุ่น," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสืออ่านสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2509), หน้า 59-81.

พ.ศ. 2509 สรุปได้ว่า เด็กที่มีระดับอายุและระดับการศึกษาต่างกัน ย่อมต้องการหนังสือต่างชนิดกัน สำหรับเนื้อหาของเรื่อง เด็กเล็กไม่ได้คำนึงถึงเหตุผลมากนัก ชอบเนื้อเรื่องที่ตื่นเต้น สนุกสนาน การดำเนินเรื่องรวดเร็ว ส่วนเด็กโตเนื้อเรื่องจะต้องมีเหตุผล ต้องการคำบรรยายที่มีรายละเอียดซึ่งอาจสร้างมโนภาพตามเรื่องได้ชัดเจน

นอกจากอายุและระดับการศึกษาแล้ว เพศและสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ทำให้ความสนใจของเด็กต่างกัน เช่น เด็กหญิงและเด็กชายชอบอ่านหนังสือคนละชนิด เด็กในท้องถิ่นต่างกัน ย่อมชอบนิทานคนละชนิดกัน เพราะตัวเอกของเรื่องในความรู้สึกของเด็กแต่ละแห่งอาจต่างกัน สำหรับเด็กเล็กความแตกต่างระหว่างความต้องการทางเพศหรือสภาพแวดล้อมไม่มีอิทธิพลต่อความสนใจของเด็กมากนัก และมีความแตกต่างน้อยกว่าความแตกต่างระหว่างเด็กวัยรุ่น ฉะนั้นหนังสือของเด็กเล็กใช้ไต่ทั่วไปมากกว่าหนังสือของเด็กวัยรุ่น

ต่อมาในปี พ.ศ. 2510³⁴ ทวี มุขพระโกษา ได้สำรวจทัศนคติและความสนใจในการอ่านของเด็กอายุ 11-16 ปี จำนวน 200 คน เป็นชาย 100 คน หญิง 100 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอายุ 11-13 ปี และกลุ่มอายุ 14-16 ปี พบว่าประเภทหนังสือที่เด็กอ่านมีดังนี้

อายุ 11-16 ปี ทั้งหญิงและชายชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์เป็นอันดับหนึ่ง ส่วนอันดับรองลงมา นักเรียนชายสนใจเกี่ยวกับการกีฬา นักเรียนหญิงสนใจเกี่ยวกับศิลปกีฬาเป็นอันดับที่สาม

หนังสือนวนิยาย เด็กชายอายุ 11-13 ปี ชอบเรื่องประเภทต่อสู้ โลดโผนผจญภัย เรื่องสอบสวน สืบราชการลับ และอาชญากรรมเป็นอันดับหนึ่ง เรื่องกลกขบขันเป็นอันดับสอง ส่วนเด็กหญิงอายุ 11-13 ปี ชอบเรื่องกลกขบขันเป็นอันดับหนึ่ง เรื่องการสอบสวน -

³⁴ ทวี มุขพระโกษา, "ทัศนคติและความสนใจในการอ่านของเด็กอายุ 11-16 ปี ในโรงเรียนมัธยมสาธิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน," รายงานการสัมมนาเรื่องหนังสือสำหรับเด็กกลุ่มอายุ 11-16 ปี (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2510), หน้า 147-153.

สืบราชการลับเป็นอันคัมสอง เรื่องรองลงมาคือเรื่องรัก

เด็กชายอายุ 14-16 ปี ชอบนวนิยายต่อสู้โจทโผน ผจญภัย และสืบราชการลับ เป็นอันคัมหนึ่ง เรื่องตลกขมขื่นเป็นอันคัมสอง และเรื่องรักใคร่เป็นอันคัมสาม

เป็นที่น่าสังเกตว่า ผลการศึกษาของ ทวี มุขระโกษา, บรรจง นิวาสะบุตร และ วรณี สุนทรเวช ที่ว่า เด็กสนใจเรื่องเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์มากนั้น สอดคล้องกัน แต่ของวรณี สุนทรเวช เด็กจะสนใจวิทยาศาสตร์ลดน้อยลงเมื่ออายุ 14-16 ปี จะเห็นว่าความสนใจลดลง ไปอยู่อันคัมที่ 5 ส่วนหนังสือประเภทนวนิยายนั้น ผลการวิจัยของ วาสนา วีรผดลิน สอดคล้อง กับผลการวิจัยของ ทวี มุขระโกษา คือ เด็กอายุ 11-13 ปี สนใจอ่านนวนิยายมากที่สุด

การศึกษาค้นคว้าเรื่องการอ่านหนังสือของเด็กนี้ ได้มีผู้สนใจศึกษาต่อมาอีกหลายคน ในปี พ.ศ. 2510 อรพินธ์ สวาสดิพันธ์³⁵ ก็ได้ทำการวิจัยว่า เด็กชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สนใจอ่านเรื่องประเภทใดบ้าง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้โดยจำแนกตามเพศ ระบุอายุ อาชีพของบิดา มารดา และระดับความสามารถในการอ่าน ศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 300 คน เป็นเด็กชาย 170 คน เด็กหญิง 130 คน โดยใช้แบบสอบถามส่วนบุคคล แบบทดสอบวิชาอ่าน แบบสำรวจ ความสนใจในการอ่าน ผลปรากฏว่า

1. เด็กในกลุ่มตัวอย่างชอบอ่านเรื่องประเภทต่าง ๆ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ เรื่องสมมุติ กิจกรรมในครอบครัว ความสุข วิทยาศาสตร์ ข่าวความเคลื่อนไหวในประเทศ ข่าวความเคลื่อนไหวในต่างประเทศ เรื่องตลก ประเพณีของชาติต่าง ๆ และเรื่อง เศร้าสลกใจ

2. เด็กในกลุ่มตัวอย่างชอบอ่านเรื่องประเภทสมมุติ จำนวนร้อยละ 91.6 จัดว่า สูงสุดในบรรดาเรื่องที่เด็กชอบทั้งหมด และชอบอ่านเรื่อง เศร้าสลกใจมีจำนวนเพียงร้อยละ 47.52 ซึ่งจัดว่าต่ำสุดในบรรดาเรื่องที่เด็กชอบทั้งหมด

³⁵อรพินธ์ สวาสดิพันธ์, "ความสนใจในการอ่านเรื่องต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประชาบาล 2 แห่ง ของจังหวัดพระนคร" (ปริณญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2510).

3. เด็กในกลุ่มตัวอย่าง เมื่อแบ่งตามเพศ ระบุอายุ ประเภทอาชีพของบิดา มารดา และระดับความสามารถในการอ่านแล้ว ปรากฏว่า มีความสนใจในการอ่านเรื่อง ประเภทต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบว่า เด็กแต่ละกลุ่มชอบเรื่องบางประเภท ซึ่งได้แก่ ธรรมชาติศึกษา ประวัติศาสตร์ ประเพณีของชาติต่าง ๆ และเรื่องเร้าสลดใจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ปี พ.ศ. 2514 ฉัฐมา อาจารย์³⁶ ได้ทำการศึกษาคำนิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนา ประเทศ จากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 4 และ 5 ในจังหวัดพระนครและธนบุรี จำนวน 326 คน ชาย 159 คน หญิง 167 คน และนักเรียนจากชนบท 340 คน เป็นชาย 155 คน และหญิง 185 คน ปรากฏผลว่า

1. วัยรุ่นสนใจอ่านวรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ดังนี้

สารคดีและบทความ	27.54%
นวนิยาย	24.05%
เรื่องสั้น	22.99%
เรื่องแปล	9.83%
นิทาน	4.39%
รอยกรอง	3.63%
บทละครและเสภา	2.57%

2. วรรณกรรมประเภทต่าง ๆ ที่วัยรุ่นชอบอ่าน

- นวนิยาย ไต่แก่ คำของคน เพชรพระอุมา กุ๊กกรม สี่แผ่นดิน ผู้ชนะสิบทิศ
- เรื่องแปล ไต่แก่ เวนิสวานิช ชุกบ้านเล็ก สามก๊ก โรเมโอ-จูเลียต ลีครุณี

³⁶ฉัฐมา อาจารย์, "การศึกษาคำนิยมที่สัมพันธ์กับการพัฒนาประเทศ จากวรรณกรรมที่วัยรุ่นสนใจ" (ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514).

- นิทาน ไค้แก๋ นิทานอีสป เวตาล ซิดเทอเวลด้า เจ้าหญิงนิทรา
- ร้อยกรอง ไค้แก๋ พระอภัยมณี นิราศภูเขาทอง รามเกียรติ์
- บทละคร, เสภา ไค้แก๋ อิเหนา ชุนซางชุนแวน เห็นแก่ลูก มัทนะพาธา
- สารคดี, บทความรู้ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว การเมือง วิทยาศาสตร์
อุตสาหกรรม ธุรกิจการค้า เกษตร

ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนสนใจสารคดีและบทความรู้เป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือนวนิยาย และเรื่องสั้น

พ.ศ.2516 อรุณศรี กาลัง³⁷ ได้ศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-5 จำนวน 1,288 คน จากโรงเรียน 10 โรงเรียน ในจังหวัดภูเก็ต กระบี่ นราธิวาส สงขลา และยะลา โดยใช้แบบสอบถาม สรุปผลได้ว่า

1. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 13 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่นวนิยายซึ่งนักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง
2. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 14 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงสนใจหนังสือในหมวดปรัชญาและภาษาศาสตร์มากกว่านักเรียนชาย และนักเรียนชายสนใจหนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและการบันเทิงมากกว่านักเรียนหญิง
3. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 15 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ซึ่งนักเรียนสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

³⁷อรุณศรี กาลัง, "การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาล จังหวัดกระบี่ นราธิวาส ภูเก็ต ยะลา และสงขลา" (ปริญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516).

4. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 16 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและการบันเทิง ซึ่งนักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

5. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 17 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือในหมวดสังคมศาสตร์ ศิลปกรรม และการบันเทิง นักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

6. นักเรียนชายและนักเรียนหญิงอายุ 18 ปี สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือในหมวดปรัชญาภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ และวรรณคดี นักเรียนหญิงสนใจมากกว่านักเรียนชาย

7. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน เว้นแต่ในหมวดสังคม วิทยาศาสตร์ ศิลปกรรม และการบันเทิง ซึ่งนักเรียนชายสนใจมากกว่านักเรียนหญิง

8. นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สนใจหนังสือประเภทต่าง ๆ ไม่แตกต่างกัน แต่นักเรียนหญิงสนใจนวนิยายมากกว่านักเรียนชาย

และในปี พ.ศ. 2516 นี้เช่นกัน พิชัย เทพนิมิตร³⁸ ได้ศึกษาความสนใจและแนวการอ่านของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร สรุปผลได้ว่า

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สนใจหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ด ศาสนา สังคม-ศาสตร์ ภาษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ประยุกต์ ศิลปกรรมและการบันเทิง วรรณคดี ประวัติศาสตร์ มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น .05

³⁸พิชัย เทพนิมิตร, "การ ศึกษาความสนใจและแนวการ อ่านของนักเรียนอายุ 13-18 ปี ในโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร" (ปริญญาานิพนธ์การ ศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย วิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516).

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สนใจหนังสือในหมวดปรัชญา และนวนิยาย
มากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย